

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălătitate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rându cu litere garmond

„Vicarii” episcopilor latini din trecut.

Ne spun cronicarii străini, că biserica greco-orientală a stat în veacurile îndepărtate sub conducerea și stăpânirea episcopilor latini. Firește, o spun, dar nu o dovedesc, pentru-că nu o pot dovedi. Am primit deci totdeauna așa spusese lor, cum trebuia să le primim, ca păreri venite de la contrarii biserice și ai națiunii noastre. Lucrurile ar trebui însă să fie odată bine lămurite în punctul acesta, pentru-ca să se știe și să se cunoască adevărul.

La *Böhm*, („*Délmagyarország*”, vagy az úgynevezett *Bánság* külön története” vol. I. pag. 123), se găsesc datele următoare cu privire la stările eclesiastice din secolul XII, XIII și XIV:

„Învățăturile biserice greco-orientale s’au lăsat foarte mult în Bulgaria-magiară, în Serbia de jos, în Bosnia, Ungaria, părțile dincoace și dincolo de Tisa, în Banatul Severinului, în Moldova, Valachia, Galiția și Polonia, — aici prin imigrarea Rutenilor, colo prin Români, Bulgari și Litvani, cu toate că în întreaga Ungaria biserica aceea nu avea nici un episcop. Episcopii latini trebuiau să grijescă, ca credincioșii biserice greco-orientale după limba și ceremoniile lor să fie împărțășiți cu cele sfinte, prin preoți catolici. Dar fiind-că de multe-ori preoții au trebuit să fie chemați din provinciile vecine, s’a întemplat adese-ori, că pe lângă totă paza episcopilor magiari s’au introdus în țară schismatici secreți, cari au urzit în ascuns schisma bisericească în Ungaria, ori apoi au agitat pe față pentru ea, declarându-se de credincioși ai schismei, în special când au fost chemați în fața sinodului episcopesc, ori când au fost constrânși mai cu asprime să plătescă zecimile episcopesci sau fundamentele.”

Böhm le dă acestea după istoria lui *Fessler*, de unde le-a împrumutat. Nu e responsabil deci pentru confuziunea de idei cuprinsă în ele. Pentru-că, întreb eu, ce schismă secretă au mai putut să introducă preoții aduși în țară din alte provincii, printr’omenii desupra cari ni-se spune, că din capul locului erau „credincioși ai biserice gr-orientale”, când preoții din provinciile vecine numai pentru aceea au fost chemați în țară, pentru-ca să dea cele sfinte acestor credincioși „după limba și ceremoniile lor”, va să zică, respectându-le ritul lor oriental?

Dar’ fixez numai faptul care mi-se comunică, că „în întreaga Ungaria biserica aceea (gr-ort.) n’avea nici un episcop, ci episcopii latini trebuiau să grijescă” de oile pierdute ale biserice gr-ort.

Același lucru mi-l spune și *Pesty Frigyes*, („*Szörényi bánság és Szörényvármegye története*” vol. I. pag. 342) unde scrie că:

„... Cu toate că împrejurările îi erau favorabile (biserice gr. orientale), în vremea aceea (secol. XI—XIII), biserica gr-orientală n’avea ierarhie organizată, și n’a avut încă mult după aceasta. Cei de legea gr-orientală, inclusive preoții lor, erau atârnatători de episcopii romano-catolici, — chiar

și în chestii de religieune. Episcopii proprii n’au avut. Mănăstirile călugărilor gr-orientali erau pretutindenea în stare de dărîmăre, nu numai din cauza neglijenței episcopilor catolici, ci și din trândăvia chiar a preoților grecești, așa, că regele Emeric a voit să pună capăt acestor triste stări de lucruri astfel, că a rugat pe papa, ca pe cei de lege grecească, respirați prin țără, să-i adune într’un episcopat, numind episcop pe vre-un abate ori preposiț latin, ear’ papa, la anul 1204 a îndrumat pe episcopul din Oradea, și pe abatele din Bacău, să-i facă raport cu privire la împlinirea dorinței regelui.”

Că ce raport se va fi făcut papei, nu știm; dar’ știm aceea, că dorința regelui nu s’a împlinit, episcop latin pe sîma credincioșilor gr-orientali papa nu a numit, de unde se poate deduce, că raportul va fi sunat cam astfel: „Credincioșii biserice gr-orientale nu au nici o trebuință de episcop nou pe sîma lor, fiind-că își au episcopii lor proprii”. Dar’ fixez și de la *Pesty Frigyes* aceea de ce am trebuință, afirmarea, că greco-orientalii, cu preoți cu tot, au stat sub conducerea episcopilor latini, căci episcopii proprii n’au avut.

Și cam așa ’mi spun lucrurile toți cronicarii străini. Nici unul nu ’mi spune însă, că de unde știe lucrul acesta, pentru-ca să ’l pot controla, și să mă pot convinge, dacă într’adevăr așa a fost și nu altcum. Și nici unul nu ’mi spune că până când, până la care dat a ținut această stare de lucruri?

Domnul canonic *Bunea* pare că a dat însă de cheia lucrului și a descoperit secretul. Ne spune la pag. 5 a cărții sale „*Vechile episcopii românești*” etc. că circa până la vremea regelui *Vladislav* au fost episcopii latini stăpâni peste biserica gr-orientală.

Iată ce ne spune dl *Bunea*:

„... Dar’ în general metropoliții Ungrovlachiei au fost până la *Vladislav* împedecați în exercițiul dreptului lor, prin împrejurarea, că bisericile românești de ritul grecesc, în sensul decretului conciliului Lateran II din 1215 erau supuse episcopilor latini, în a căror diecesă se aflau. Acesti episcopi, în sensul aceluși decret sinodal, erau datori să-și țină niște episcopi titulari, de ritul grecesc, în calitate de vicari ai lor, cari să se îngrijescă în mod special de credincioșii de ritul grecesc. Că ore ținutuși-au episcopii latini astfel de episcopii vicari, este greu a afla.”

A fixat bine lucrurile dl *Bunea*, firește, așa după cum le-a aflat și dsa. la autorii străini. I-ași adresa însă o întrebare. Dacă până la *Vladislav* bisericile românești erau supuse episcopilor latini, cum a putut regele *Mathia*, care a domnit înaintea lui *Vladislav*, să încerce pe *Ioanichie*, metropolitul *Bégradului*, cu drepturi asupra bisericii gr-ort. din *Maramureș*?

Și acum să mergem mai departe. Întrebarea pe care trebuie să și-o pună cetitorul, cu mine împreună, este următoarea: cum se face, că după ce episcopatul latin a fost stăpân în curs de trei veacuri și mai bine — de la conciliul Lateran II (1215) până pe vremea regelui unguresc *Vladislav* (mort

la 1516), — peste biserica gr-ort. română din Ungaria și Transilvania, cu puterea pe care o avea în mână n’a fost în stare să înduplece barem o parte dintr’ei Români să treacă la catolicism?

Și cum se face, că după ce au avut în mână conducerea biserice gr-orientale, episcopii latini s’au lăsat de această conducere sub *Vladislav* fără nici o opunere notată pe paginile istoriei?

E de închipuit și de admis ore, că stăpâni peste biserica gr-orientală și peste credincioșii ei fiind, prima și suprema grijă și datorință a episcopilor latini să nu fi fost aceea de a-i converti pe Români și a-i trece la catolicism?

Istoria însă nu ne spune nimica, nici despre aceea, că episcopii latini s’ar fi împotrivit să dea din mână conducerea biserice gr-orientale, lucru pe care istoria trebuia negreșit să-l însemneze, și nici despre aceea, că ar fi câștigat dintr’ei Români credincioși pe sîma biserice apusene.

Din contră, legile țerii îmi spun, că Români toți au aparținut în veacurile despre cari e vorba (XII—XV) numai biserice gr-orientale.

Papa *Clemente* al VI-lea a putut deci să scrie la anul 1345 regelui unguresc, că Români din părțile de jos ale Ungariei, adică din *Sirmiu*, și cei din *Transilvania*, au părăsit schisma și s’au unit cu biserica Romei, numai pe baza unor informațiuni false, după cum adică și spune el, că: „Ni-s-a raportat despre *Olahii* locuitori în părțile transilvane, dincolo de *Alpi* și în *Sirmiu*, că unii dintr’ei dinșii au cunoscut calea adevărului părăsind schisma, și alții luminați de spiritul sfânt se prepară tot la aceea”, — căci adevărul n’a stat așa, de cât numai poate privitor la familii singuratică din aristocrația română de pe atunci, care pentru a pute ajunge în slujbe mari și la demnități înalte, trebuia să se dea catolică.

Poporul de rînd a rămas însă în treg în credința veche strămoșească, ceea-ce dovedește, că n’a stat sub conducerea episcopilor latini atât amar de vreme cum ni-se spune, pentru-că atunci ar fi fost imposibil să nu se rupă barem o parte din el, trecînd la legea catolică.

Și cum-că nu s’a rupt nici o parte cât de mică din el, mi-o spun, cum am amintit, legile țerii.

(Va urma).

Conferențele învățătoarești.

— Cercul Seliște. —

Tilișca, 6 Maiu n.

În dezvoltarea vieții culturale a diferitelor popore un rol destul de însemnat au jucat și jăcă și întrunirile, căci în aceste s’au discutat și clarificat multe din cele mai esențiale chestiuni referitoare la cultură în general. În privința acasta ca exemplu ne pot servi conferențele învățătorilor germani.

Fiind dar’ aceste de mare însemnătate, fură introduse și la noi, învățătorimea română, încă de marele și nemuritorul metropolit *Andrei* baron de Șaguna.

La început aceste conferențe erau o adevărată școală, unde învățătorii noștri, cari atunci aveau mai puțină pregătire pedagogică, primeau îndrumările de lipsă la îndeplinirea chemării lor, de la comisari trimiși anume spre acest scop.

Astăzi însă relațiunile schimbându-se conferențele noastre au devenit ceea-ce sunt și în alte state, adevărate conferențe culturale.

Cestiuni însemnate pentru biserică și neam se discută în ele cu totă priceperea și seriozitatea.

A face o iconă a feliului cum au decurs aceste discuții în conferența cercului conferențiar al Seliștei, ținută în zilele 5, 6 și 7 Maiu sub conducerea protopresbiterului *Avram Păcurariu*, comisariu consistorial, în fruntea comună din *Margine*, *Tilișca*, iată scopul rîndurilor acestora. Astfel încep cu:

Serviciul divin.

La ora fixată fiind aproape toți membrii acestui cerc conferențiar prezenți, mers’am la biserică, ca rugăciuni să ridicăm la Dumnezeu, pentru-ca ajutorul sau și binecuvîntarea sa să vină asupra muncii noastre.

Și mers’am la biserică, pentru-ca rugăciuni să aducem pentru odihna celor-ce ca și noi cu mult dor și cu mare dragoste lucrat’au pe terenul cultural al bisericei noastre, dar’ pe cari mărtea i-a răpit prea de timpuriu din mijlocul nostru.

La acest loc nu pot să nu dau expresiune plăcerii, ce ne-a procurat curățenia și mai ales pictura din biserică acestei frunze comune, fiind acum de curînd renovată prin vrednicia credincioșilor ei.

Și nu pot să nu dau expresiune plăcerii ce ni-a procurat-o cântările liturgice cântate cu multă precizie de corul școlii sub maeaștra conducere a învățătorului dirigent din acasta comună, *Ioan Bratu*.

Sedința I.

După terminarea serviciului divin și după celebrarea parastasului întru amintirea colegilor răposați, trecut’am în edificiul școlar frumos decorat cu verdăță și cu inscripția: „Bine ați venit” — unde *On. Domn* comisariu după o vorbire mîdușă și avîntată deschide sedințele cercului nostru conferențiar.

Din această instructivă vorbire, care adănc a impresionat pe cei prezenți, în fugă mi-am notat următoarele idei, pe cari, pentru înțelesul lor cel mare le las să urmeze aici: „Stimaților domni, iubitorilor frați!

Vă zic domni, că subieții stăpânii culturii unui popor, vă numesc frați, căci San-teți împreună lucrătorii în via Domnului, și în agrul național.

Cu ochii sufletului meu vîd în dvăstră, iubitorilor, prezentul și viitorul națiunii mele. Vă salut, cu drag vă zic un călduros bine ați venit.

Președintele. Consistoriu archid. m’a distins în locul învățătorului profesor *Dr. Blaga* cu onorifica misiune să conduc conferențele cercului Seliște. De unde mie acasta deosebită onoare, ca să fiu încredințat cu prezidarea celei mai valoroase reuniuni, a uneia dintr’ele dintău din archidieceasă? M’am pus pe gânduri, să primesc ori nu această sarcină, pe cât de onorifică pe atât de grea, temîndu-mă că nu voi putea corespunde așteptărilor autorității supreme bisericești și a dvăstre. — Dar’ basat, nu pe cunoștințele mele teoretice-pedagogice, nici pe experiențele pe acest teren, ci înarmat cu înșușirea: „dragostea cătră neam și a lui înaintare”, — am primit.

De dragoste am fost stăpânit, când am ocupat greul oficiu de învățătoriu în decurs de 7 ani, și cu dragoste, nu suspinînd mi-am împlinit chemarea nobilă.

De dragoste am fost condus în timp de 19 ani, ca paroch, și cu drag mi-am dat sufletul și puterile mele sfîntului altariu. — Dragostea m’a ridicat la înalta dignitate din prezent, ca preot de mir, și dragostea este, care m’a încurajat a primi această misiune, con-

vins cu apostolul, că dragostea nu cântă ale sale, nu se bucură de nedreptate — ci de adevăr; dragostea nici-o dată nu cade, căci Dumnezeu iubirea.

Acosta — zice — a fost și este motorul fapturilor mele.

Acastă calitate a sufletului meu m'a îndemnat să nu refuz nici conducerea acestei brave reuniuni...

După aceste în cuvinte alese și bine motivate arată directivele, de cari trebuie să se țină cont pentru ca școala să-și ajungă scopul. Arată și scaderile ce se observă astăzi mai ales în lucrarea școlară, scaderi — cari rezultă din cauză că în cele mai multe din școlile actuale numai mintea tinerimei se nutrește cu cunoștințe, pe când inima rămâne necultivată. Ear' cultivarea minții și experiența în știință formeză în sine numai o educațiune unilaterală, care e periculoasă, fiindcă ușor abate inima de la Dumnezeu și o îndreaptă spre cerință după cele materiale.

In reasumat zice — problema școlii noastre confesionale ortodoxe române este asigurarea românismului prin cultura națională în cadrul religiei noastre, este a da procesului de cultură direcțiune corespunzătoare genului, caracterului, aspirațiilor, speranțelor, obiceiurilor națiunii noastre; nu numai a lumina mintea, ci a forma și inima, ca să se cugete, să simtă și să lucreze româneste, după legea românescă.

Vorbirea a fost ascultată cu vădită atențiune și primită cu dragoste, — căci dragostea i-a fost izvorul și dragoste a produs. — Și așa răsplătită a fost cu un întreit: „Să trăescă”.

Deschizându-se în modul acesta ședințele conferenței, se aleg 2 bărbați de încredere, apoi trei notari, se constată numărul celor prezenți și se stabilește ordinea de zi:

Deoarece în decursul anului trecut conferința acosta a pierdut prin răposarea învățătorului Dumitru Mosora, a învățătorului Mihail Dăian și a învățătoarei Victoria Goga, pe trei valoroși membri ai ei, dl. comisar propune manifestarea regretului față de acești colegi prin sculare; ceea-ce se și face.

După acosta, conform ordinii de zi stabilită, se cetește tema: „Importanța cântării în școala populară cu deosebită considerare la poporul român”, temă dată de Ven. Consistoriu și lucrată de învățătorul din Seliște, Iuliu Crișan.

În această lucrare autorul răspunde întău la întrebările: ce este cântarea, sau în termen general musica, ce reprezintă ea, și cari i sunt mijlocele reprezentative, și apoi care este influința ei asupra omului?

Arată apoi în ce consistă însemnătatea ei educativă și stabilește locul ce trebuie să l' ocupe în planul de învățământ. Se ocupă cu cauzele pentru cari în prezent cântarea nu se propune în mod corespunzător în școala română, și aceste le reduce la: lipsa unui plan corespunzător și la alegerea rea a cântărilor.

Se ocupă mai departe cu alegerea cântărilor școlare, a căror prima condițiune este să fie românești, atât ca text cât și ca melodie, căci numai prin de acestea se pot cultiva inimile Românilor.

Arată izvorul, de unde au să fie luate aceste cântări și acest izvor este musica bisericească și profană românescă.

Vorbește despre musica românescă, arătând materialul ce ar trebui luat din fiecare felu de cântare.

Este absolut contrar traducerilor, cari ne având nimic comun cu noi, cu firea noastră, nu sunt în stare, nu pot să ne cultive.

Tot aci arată, ce ar trebui să se propună și din teoria muzicii (note), ceea-ce se necesită prin faptul, că prin cunoșterea acestor elemente învățarea cântării se ușurează.

După-ce astfel stabilește materialul, pe acesta îl împarte după anii de școală, mai ținând cont încă de aceea, ca cântările ca text să stea în legătură cu celalalt material și de aceea, ca melodia să stea în raport cu dezvoltarea vocii elevilor.

Acosta temă, fiindcă a fost lucrată după mult studiu, deci cu multă pricepere, și scrisă în un stil frumos românesc, cu plăcere și cu foios a fost ascultată din partea învățătorilor.

Fiind timpul înaintat ședința se ridică pentru-ca să se redeschidă la orele 3 după amiază.

Leonil.

Revistă bisericească.

Cu Sârbii, nu cu Românii. Dr.

Nicodim Milaș, episcopul eparchiei gr. orientale a Dalmației și Istriei, a predat Sâmbătă un memorandum guvernului austriac, în care cere, ca eparchia Dalmației și Istriei, respective episcopiile gr. or. sârbești din Austria să fie scoase de sub jurisdicțiunea și legătura ierarhică cu metropolia Bucovinei, și să fie adnexată la patriarhia sârbescă din Carloviț. Întră argumentele cu cari Milaș își spriginește acosta cerere este depărtarea mare dintră eparchia cestică și metropolia Bucovinei, din care cauză adese-ori trec luni de zile până să pôtă fi rezolvite la metropolie cauzele eparchiei, cum și provocarea la stările din trecut, când patriarhul din Carloviț era capul suprem al Sârbilor gr. or. din Ungaria și Austria.

Biserica macedo-română.

— Amănunte nouă. —

În urma însărcinării primite de la guvernul seu, domnul Lahozari, ministru plenipotențiar al României la Constantinopol, a înaintat un memoriu amănunțit patriarhiei ecumenice în chestia bisericii macedo-române, cerând în memorandum recunoșterea unei autorități bisericești macedo-române, subordonată Patriarhului ecumenic, numirea unui preot român pe lângă patriarhie, și mai pe sus de toate, recunoșterea dreptului pe sâma Românilor din Macedonia de a se folosi de limba lor națională în biserică.

Patriarhul a convocat sinodul ecumenic imediat după primirea acestui memorandum, și sinodul a aflat de bine a respinge cererile înaintate, sub pretext, că Români sunt prea împrăștiați în Turcia, nu formeză nici-unde mase compacte, ear' afară de acosta ei sunt foarte mulțamiți cu limba grecă în biserică.

Acastă hotărîre, trasă de pâr, și-a avut însă efectul seu, neașteptat din partea sfîntilor părinți întruniți în sinod. Anume, întrarea în acțiune a diplomației europene. Cetim adecă în ziarele din România, că dreptă cauză a Românilor din Macedonia a fost îmbrățișată cu multă căldură din partea ambasadorilor celor două puteri europene, cari au luat asupra lor restabilirea ordinii în Macedonia, ai Rusiei și Austro-Ungariei. Cetim, că ambasadorul Rusiei a făcut chiar demersuri energice pe lângă patriarh spre a se obține o soluție mai drăpă și mulțamitoare pentru Români în chestia naționalizării bisericii macedo-române.

Rezultatul acestei mijlociri binevoitoare nu a întârziat. O telegramă venită de la Viena, ca primită din izvor oficios, ne comunică în privința acosta următoarele:

„Sinodul patriarhatului a respins, după o lungă desbatere, proiectul de răspuns către legațiunea română (pe care îl compusese cu ocaziunea primei sale întruniri), ca fiind prea aspru, și a ales o comisiune, care să studieze toate documentele cuprinse în memoriul legațiunei române, ear' apoi să redacteze (de nou) proiectul de răspuns, pe care sinodul îl va examina într-una din ședințele sale din săptămîna viitoare. Atitudinea împăciuitoare a sinodului este a se atribui faptului, că acțiunea guvernului român este sprijinită de ambasadorii Rusiei și Austro-Ungariei. Nu este însă speranță că sinodul va ceda, ci va trăgăna numai răspunsul, așa că cercurile române inclină spre ideea de a renunța la cererea numirii unui reprezentant aramân pe lângă patriarhat și de a menține numai cererea în privința comunităților bisericești independente ale Aramânilor din Macedonia.”

Succesul, și numai cel cuprins în acosta telegramă, e destul de mulțamitor. Patriarhia a revenit asupra hotărîrii deja aduse, a decis studiarea chestiei, — recunoscând prin acosta că întâi dată a adus hotărîre fără să cunoască bine cauza, — și preste tot și-a schimbat tonul, devenind mai conciliantă și mai preventivă. Suntem deci în drept a spera, că pașirea energică a guvernului român de oparte, de altă parte puternicul sprijin pe care și-l'a asigurat România în reprezentanții celor două mari puteri europene, cari au în

mâna lor sôrtea Macedoniei, va face, ca patriarhatul să aducă acum drăpă judecată în chestia bisericii macedo-române, dând Aramânilor mângăierea, de a-și avé o dată biserica lor națională, după care însetoșeză de stăta vreme.

Budgetul statului pe 1904.

Dieta s'a redeschis Sâmbătă. În ședința de Luni s'au făcut alegerile, ear' în ședința de Marți ministrul de finanțe a prezentat dietei proiectul de budget pentru anul 1904, cu 1.024.562.180 corone cheltuieli ordinare (cu 28.682.629 corone mai mult de cât în 1903), 49.291.965 cheltuieli transitorice (cu 3.613.255 corone mai mult de cât în 1903), 116.230.476 corone cheltuieli de investițiuni (cu 75.682.324 corone mai mult de cât în anul trecut), de tot 1.190.084.621 corone cheltuieli, pentru a căror acoperire sunt preliminate: venit ordinare 1.081.376.795 cor. (cu 34.492.591 cor. mai mult decât în 1903), venit extraordinare 109.305.150 cor. (cu 71.841.880 cor. mai mult de cât în 1903), de tot 1.190.681.945 cor. (cu 71.841.880 cor. mai mult de cât în 1903). Ar fi deci un excedent de 597.324 cor. (cu 1.643.720 cor. mai puțin de cât în 1903).

Sporirea cheltuielilor, la diferitele resorturi se arată astfel: la ministeriul de interne cu 7.592.985 corone (50.520 pentru matricule, 2.320.000 pentru îmbunătățirea dotațiunii notarilor cercuali și comunali, 26.000 la cheltuieli pentru scopuri teatrale, 1.013.919 la cheltuieli pentru salubritatea publică, 3.437.000 la cheltuieli fondului regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor); la ministeriul de finanțe cheltuielile scad cu 2.572.214 corone; la ministeriul de comerț se urcă cu 9.735.017 corone, la cel de agricultură cu 1.667.969 corone, la cel de culte și instrucțiune publică cu 2.589.882 corone (din cari: 10.448 pentru administrația centrală, 156.534 pentru școlile superioare, 1.233.616 pentru instrucțiune populară — special pentru școlile de stat 613.050, — 463.189 pentru școlile medii; pentru întregirea salariilor și cuinecuenaielor învățătoarești de la școlile comunale și confesionale 277.500 corone. ear' pentru trebuințele școlilor cari se vor înființa de la 1 Septembrie încolo 133.927 corone, pentru instituțiunile de artă 74.182 corone, pentru întregirea dotațiunilor preoțești 350.000 corone, pentru ajutorarea bisericilor diferitelor confesiuni 150.000 corone); la ministeriul de justiție cheltuielile se urcă cu 145.489 corone, ear' la cel de honveți cu 176.055 corone.

La lista civilă urcarea e preliminară cu 2.000.000 de corone.

NOUTĂȚI

Desmintire. Neastempărării de la Arad devin tot mai cutesători în a răspândi neadevăruri. Vorbind în anul 81 al toei lor despre convocarea consistoriului metropolitan spun că „I. P. S. Sa Metropolitan nu a convocat pe aleșii congresului din toamna trecută și astfel diecesa Aradului și Caransebeșului nu este reprezentată complet în consistor.”

Nu mai spre a arăta, că neadevăruri grăiește fôia aradană, pe baza informațiilor exacte luate din cancelaria metropolitană, suntem în poziție de a constata, că toți membrii ordinari ai consistoriului metropolitan au fost invitați la ședință. Membrii suplenți n'au fost invitați din nici o eparchie (nici din archidieceasă) pentru-că acestia se invită numai atunci când nu s'ar prezenta membri ordinari în număr corespunzător pentru a se putea ține ședința.

În cât pentru epitetele de „volnicie” cu cari parădează cei din redacția Tribunei — le declarăm de porniri tendențioase și condamnabile demne de autorii lor.

Congregația de primăvară a comitatului Sibiu se va ține în 6 Iunie st. n. la 9 ore a. m. în sala mare de ședință a casei comitatului. Pentru pregătirea obiectelor ce vor avé să fie pertratate, comitetul permanent va ține ședințe în 16, 25 și 27 Maiu la 9 ore a. m., eventual și după amiază.

De la „Asociațiune”. Adunarea generală a „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român” se va ține în anul acesta, conform concludului luat eri din partea comitetului central, în Timișoara. Terminul încă nu e fixat.

Delegațiunile. Prin decretul Monarchului delegațiunile sunt convocate în sesiune ordinară pe Sâmbătă 14 Maiu n. la Budapesta.

O deputațiune născundă, sub conducerea comitetului conte Bethlen Pál a fost Marți la ministrul de culte și instrucțiune publică, spre a-l ruga să întrevină pentru ca din fondul silvanal al comitatului Bistrița-Năsăud, aflător sub jurisdicțiunea ministeriului de agricultură, să se dea 400.000 de corone pentru înființarea unui internat lângă gimnaziul de stat din Năsăud. Cum raporteză „Budapesti Hirlap”, ministrul a promis că va face tot posibilul, pentru ca ajutorul cerut să li se dea, „fiind că internatul servește întru întărirea ideii naționale”.

† Heinrich Stanley, vestitul explorator al Africei, a răposat Marți în Londra, în etate de 63 ani. Heinrich Morton Stanley, respectiv Jacob Rowland, s'a născut în Wales la 28 Ianuarie 1841. Până la etatea de 13 ani a fost crescut în ai-tul copiilor săraci, apoi ca servitoriu de corabie a trecut în New-Orleans (America) unde un comerciant bogat, cu nume Stanley, l'a luat sub scutul seu, l'a dat să învețe comercialele și în fine l'a adoptat. După răboiul de secesiune al Statelor Unite, în care a luptat ca voluntariu, s'a dedicat carierei de publicist și a făcut călătorii prin Turcia, Asia mică și Persia, în 1868 a mers în Abisinia ca corespondent al ziarului „New-York-Herald”; în 1869, din încredințarea lui Benett Gordon junior (proprietarul ziarului „N.-Y.-Herald”) a călătorit în Africa-centrală, pentru a căuta pe Livingstone. După 1874 a plecat de nou în Africa-centrală spre a face explorări. De aci încolo i-se începe activitatea de explorator al celor mai ascunse regiuni ale Africei, devenind cel mai mare explorator din secolul trecut. El a fost primul, dintră exploratorii europeni, care a călcat pe pământul celor mai întunecate părți ale Africei, el a descoperit izvoarele Nilului și al lui e meritul că, pe urma explorărilor lui, s'a creat bogata colonie industrială și agricolă „Statul Congo” din mijlocul Africei. De tot a făcut prin Africa patru călătorii, descoperind totdeauna câte o parte până atunci necunoscută. Despre călătoriile acestea și rezultatele lor s'au publicat multime de serii, unele traduse și în limba română.

Pentru dezvoltarea industriilor. „Keleti Ertesitô” raporteză, că ministrul de comerț a dat zilele acestea un ordin circular inspectorilor cercuali de industrie, ca ori de câte-ori se vor prezenta ex offio în orașe ori în centrele preturilor, să cerceteze pe primarii, respective protopretorii și să iee de la ei informațiuni asupra ramurilor de industrie cari — pentru a li-se face posibilă o dezvoltare mai mare — ar avé trebuință de sprigin, ori cari ar trebui să fie introduse în acele ținuturi. Pe baza acestor informațiuni inspectorii vor avé să facă raport ministrului, care va lua apoi dispozițiunile de lipsă.

La ce etate sunt capabile de câștig fetele? Acum de curând Curia, mănecând de la un cas concret de litigiu, a decretat că fetele până la etatea de 14 ani sunt așa de plâpânde, în cât fire-ar de ori-ce clasă socială și întră ori-ce împrejurări materiale (de avere), nu pot fi considerate ca apte de a se susține însele, prin câștigul lor. — Posibil că decisiunea acosta să aibe efect restrîngătoriu și asupra dării în slugit a fetelor cari n'au împlinit încă etatea de 14 ani.

Fondul taxelor pentru scutirea de serviciu militar. Ministrul de honveți Nyiri Sándor a prezentat dietei în ședința de Marți raportul despre starea fondului creat din taxele de la cei neasentați (neapți) pentru serviciu militar. Din acest raport rezultă, că la încheierea anului 1902 starea fondului a fost: 272.253 corone 62 fileri în bani gata, 39.647.700 corone în obligațiuni și 3.005.133 corone 72 fileri în restante active. Sporiul în 1902 a fost 1.611.269 corone și 67 fileri.

Un baston care explodează. Anul trecut protopopul bulgar Missa din Calcondale, scăpat abia cu viață din bătaile și schingiurile la cari îl supuseseră agenții comitetului revoluționar macedo-bulgar, a fost luat în îngrijire de medicul Christides, căruia înainte de mörte protopopul i'a donat un baston de argint, ca recunoștință pentru îngrijirea ce i-o dase medicul. Zilele trecute medicul Christides în o stradă strămtă fiind atacat de câțiva câni, a dat să se apere de ei cu bastonul, lovind în drăpă și stânga și în urmă aruncând după un câne cu bastonul. Ișbit de o pētră, bastonul a explodat cu mare detunătură, ucigând cânele și deteriorând și păreții câtorva case. Mirat de nemai pomenita întâmplare, ca un baston să explodeze, poliția a făcut cercetare și a constatat că bastonul era umplut cu dinamit. Zadarnic a dovedit medicul, că a căpătat în cineste bastonul și nu a știut ce sculă primejdioasă e, căci poliția totuși l'a arestat.

Atentat contra unui oraș. „Lokal-anzeiger“ din Berlin are știre, că un individ necunoscut a încercat Marți să producă în orașul rusesc Kronstadt (cu port strategic) explozie de piroxilîn, prin care să arunce în aer fortificațiunile orașului. Comandantul cetății confirmă știrea. Toți lucrătorii străini din fabricile de piroxilîn din Kronstadt au fost dați afară din slujbă. Se presupune că atentatorul a fost un agent japonez.

Înțelepți — turtă! Măcelarii și șarcutierii (șoncarii) din Cașovia, ca să facă treabă mai bune s'au constituit în cartel și și-au ales cassariu pe tovarășul lor Gross Jakab. De la un timp Gross începuse să trăiască pe domnie mare, ceea-ce pârându-se suspect membrilor cartelului au scontrat cassa și cărțile de contabilitate și au aflat că Gross a defraudat cam douăzeci mii de corone din banii cartelistilor. Luat de scurt, Gross li-a promis că restituie banii, să-i dea însă răgaz să călătorească la Hódmező-Vásárhely la o rudenie bogată, de la care va cere suma de lipsă. Și i-au dat nu numai răgaz, ci chiar și bani de călătorie. După așteptare de vr'o săptămână, fără ca Gross să se fi re-tors a casă, au început să știricăscă după el și au aflat, că onorabilul lor cassariu în loc de Hódmező-Vásárhely a plecat cu bani cu tot la America.

Cumpărați losuri de clădă de la casa de bancă Gaedike din Budapesta. Cine vrea să dobândască un câștig principal trebuie să jöce la colecta de noroc Gaedicke.

Comunicație maritimă ungară-americană. Concesiunea exclusivă pentru transportarea emigranților din Ungaria a primit-o Linia maritimă Fiume-New-York. După planul stabilit plecarea vapoarelor se face tot a doua Marți, din Fiume. În 17 Maiu (Marți) pleacă „Slavonia“, în 31 Maiu (Marți) „Pannonia“, în 14 Iunie (Marți) „Utonia“, toate la New-York. În prețul călătoriei se cuprinde și mâncarea pe două zile în Fiume, cum și tota întreținere pe corabie în timpul călătoriei. Mâncarea se servește de trei-ori pe zi și este de diferite feluri. Menu-ul de Lunia d. es. este următorul: dejun: cafea ori teă cu lapte, pâne cu unt, pești uscați, prăjituri; prânz; supă, carne de vită cu urez și cartofi, mazăre, carne de porc, pâne, vin, pome; cină: macaroni, friptură cu muștar, prăjituri, pâne, vin. Svonul, pus în circulație privitor la debarcarea pasagerilor emigranți preste Fiume, nu corespunde adevărului; căci acei emigranți, cari călătoresc cu corăbiile societății fumanse ajung fără vr'o piedecă pe pământul american și nici nu au de a plăti vr'o taxă separată. Deslușiri gratuite dă despărțământul pentru transportarea persoanelor al societății de navigație „Adria“: Fahrkart-Entsalbureau, Budapesta, IV., Vigadó-ter. Acest birou primește și prenotări. Adresa telegrafică: Fahrkartbureau, Budapest.

Cărți și reviste.

„Un memoriu al lui Moise Nicoră“, de Sever Secula. Reproducere din „Biserica și Școlă“. A apărut în Arad (tipografia diecesană) și costă 1 coronă.

Raportul societății de lectură „Petru Maior“ a tinerimei universitare române din Budapesta pe anul administrativ 1902—1903, apărut zilele acestea, arată că în cursul anului administrativ amintit mai sus numărul membrilor fondatori ai societății a crescut cu unul (institutul de credit și economii „Mureșanul“ din M-Radna), ear' dintră cei vechi a rămas unul (adv. Lazar Simon din Ciacova); numărul membrilor ordinari a scăzut la jumătatea celui din anul anterior, ceea-ce se explică prin faptul că în locul tinerilor despărtați din Budapesta în urma absolvării studiilor ori a altor împrejurări, cei de nou veniți au fost cu mult mai puțini, cum și prin împrejurarea — accentuată în raport — că „... mulți dintră tinerii români, neînțelegând menirea societății, ori considerând-o a fi cu mult mai neînsemnată de cât cum în adevăr este, ... au întrelăsat a-i da, dacă nu și sprijinul moral, cel puțin pe cel material“.

În cât privește partea socială societatea a arănat două conveniri: în 13 Decembrie n. 1902 o serată publică în amintirea metropolitului Andreiu baron Șaguna, și în 26 Febr. 1903 un concert împreunat cu petrecere de dans. Ear' în cercul intim a ținut 23 ședințe, dintră cari 6 literare și musicale, cercetate și de unii membri de frunte ai coloniei române din Budapesta.

Averea societății s'a sporit cu 700 cor. 47 fileri, ear' biblioteca cu 36 opuri în 25 volume și 20 broșuri (donate) și 19 opuri în 24 volume (cumpărate), fiind starea ei la încheierea anului 2252 opuri în 2113 volume și 357 broșuri — 2398 numeri de reviste neglate.

Adresa societății e: Budapesta, IV Molnár-utca Nr. 20 etagiu II Nr. 10.

Studiu din sfera iconografiei orientale.

De Dr. Miron E. Cristea.
(Urmare).

În biblioteca din Strassburg se află un manuscris „Hortus deliciarum“ de Herradius, care cuprinde o forțe caracteristică combinare a acestor patru simbole în o singură figură. E un animal numit „animal ecclesiastic“, pe carele șede personificațiunea religiei creștine. Are patru picioare și patru capete. Trunchiul corpului e de cal. Capetele sunt cele patru atribute ale evangelistilor; unul de om, altul de vultur, de bou, de leu. Cele patru picioare asemenea sunt: unul — cel drept de dinainte — de om, altul — cel stâng de dinainte — de vultur, al treilea — cel drept de dinapoi — de bou și al patrulea — cel stâng de dinapoi — de leu. Boul e atât la cap cât și la picioare pus înaintea leului. De ce? Pöte din greșala pictorului. Altcum e explicabil, că omul — ca ființă alăasă — e pus la locul prim, cel mai onorific, aventatul vultur la locul al doilea. Ar trebui să urmeze acum leul și la urmă bou, ca cel mai simplu. În această ordine aflăm aceste simbole de multe-ori; chiar și în citatul manuscris (la răstignire) făcut de sigur sub influință bizantină. Numai cât la bizantini trupul tetramorphului este de om, și nu de animal.

La apuseni găsim aceste atribute evanghelice combinate și așa, că cele trei animale: vultur, leu, bou, trag carul bisericeii, ear' omul, ca ființă inteligentă, îi conduce, stând în car și ținând în mână frânele. (Așa d. e. pe o ferestă de la St. Etienne du mont).

Clasa a II-a.

Se numește guvern (διακόμις) și cuprinde: domniile (κυριότητες), puterile (δυνάμεις) și stăpâniiile (ἐξουσίαι).

Acești ingeri au stihar (σκήρα) până la picioare, sunt în-cinși și au orariu (umărariu = ὠράρια) verde-auriu.¹⁾ În drépta țin fașii, pantlice aurii, érá în stanga acest sigil X cuprins în un cerc. În evul mediu a fost numit acest sigil sigilul lui Dumnezeu = signaculum Dei.

Manuscrisul numit deja, Hortus deliciarum, pune acest sigil în mâna lui Lucifer, înainte de căderea lui. Une-ori, în loc de acest sigil, țin acești ingeri o pavéză, un scut, sau globul pământului cu monogramul lui Iisus Christos = IC. XC.

Așe îi putem vedé și în cete mari în altariul bisericețelor de lemn de la Iclandul-de-câmpie, Petea-de-câmpie, Mureș-Orba, ridicate prin vécul al XVIII, cam de la 1740—1784 și zugrăvite în întreg materialul lor. Aici și câte doi ingeri țin globul²⁾.

Clasa a III-a.

Clasa a III-a cuprinde Incepătoriile (ἀρχαί), archangelii (ἀρχαγγελοί) și ingerii (ἄγγελοι). Aceștia pörta vestimente de luptători; sunt încinși cu curea aurie și în mâni au lance, la vârful lor cu secure și sulită.

Acésta clasificățiune a făcut-o Dionisiu Areopagitul în cartea „de celești hierarchia“. Dară, contrar ordinei din Ἐκκλησια τῆς ζωγραφικῆς, Dionisiu pune tronurile la finea clasei prime și nu în frunte. El pune în frunte serafimii și anume:

clasa I.	Serafimi 1. Cheruvimi 2. Tronuri sau scaune 3.	consilieri
clasa II.	Domni 4. Puteri 5. Stăpâni 6.	guvernatori
clasa III.	Incepătorii 7. Archangeli 8. Ingeri 9.	esecutori

Acésta împărțire în trei clase mari, cu câte trei secțiuni speciale, este acceptată atât în biserica orientală, cât și în cea apusană. Grigore Nazianzianul, Ioan Gură-de-aur, Ignatie, Ieronim, Origen, Papa Grigore, Bernardus, Dionisiu cel mic, Iacob a voragine, Dante, fac toți amintire de acésta ierarhie ingerescă.

Clasa primă constă öre-cum din consilierii intimi ai lui Dumnezeu; a doua din guvernatori, administratori; și a treia din servitorii și trimișii, cari îndeplinesc mandatele lui Dzeu și ale celor ce stau înaintea lor.

Bernardus pune Incepătoriile în clasa a doua la guvernatori, și puterile în clasa a treia, la trimiși. Dară generală a devenit împărțirea lui Dionisiu. Dante o acceptéază întocmai în cantul XXVIII. al Paradisului seu. vers 97—127.

Pentru cei-ce se interesează mai deapöpe de acest obiect reproducem aici în traducere apöpe întreg cantul XXVIII.³⁾

Cântecul XXVIII din Paradisul de Dante.

13. Ear' când m'am întors, și ochii mei vödură aceea ce s'arată în cântecul acesta, de vei distinge bine rotirea ce ți-o spun.

16. Vöđui un punct⁴⁾ care revärsa atâtă lumină, încât ochii mei orbiți de ea, au fost siliți să se închidă de strălucirea cea mare.

19. Și însași stéua, ce ne apare, cea mai mică dintre töte, asemeni cu luna ar fi, dacă ni-am închipui-o, că stă alături cu asta, precum stau alte stele lâng'olaltă.

¹⁾ Orariul se derivă de la ștergarele ce le purtau diaconii pe umeri și le folosiau spre a șterge gura (os, oris), celor-ce se cuminecau.

²⁾ În aceste biserici am aflat motive de decorații cu originalii cari ar merita se fie copiate și aplicate. Interesante sunt mai ales unele împletituri de pantlice.

³⁾ Inceputul a binevoit a mi-l pune la dispoziție poetul George Coșbuc; ear' partea din urmă e tradusă de mine după traducerea germană a lui Carl Witte, Berlin 1865.

⁴⁾ Acest punct, ce întrece töte cu strălucirea, care e cel mai mic sau mai bine zis nu ocupă nici un spațiu, e Dzeu; de la care atörnă „ceriul și universul întreg“ (v. 42). Micimea indică indivisibilitatea lui absolută.

22. Acum, în depărtare, în care se vede lumina apöpe de cearcănul, pe care de aceea-l zugrăvește, fiind-că la care-l face este mai acoperită cu ceață.

25. Într'aceea depărtare ocolea un inel de foc punctul acela, și cu atâtă iutélă, că ar fi biruit fără îndoială avéntul cel-ce se rotește cu mai multă iutime împrejurul lumii.

28. Acesta era incins de al doilea cerc, al doilea de-al treilea, care însuși era de-al patrulea incins, apoi și acesta de-al cincilea, și acesta de al șeselea.

31. Venea apoi al șaptelea, întinđându-se așa de lat, încât curcubeul ar fi fost prea strimt, ca să-l cuprindă în întregime.

34. Tot așa al optulca și al nouëlea,¹⁾ și fie-care se în-virtea cu atâtă mai încet, cu cât după număr, avea cea mai mare depărtare de la cel dintăiu Unul.

37. Și fie-care avea strălucirea cu atâtă mai curată, cu cât stetea mai apöpe de schintéua cea curată, fiind, pe semne, cu atât mai mult străbătută de dinsa.

40. Ear' Beatrice (stăpăna mea), vöđându-mé cuprins de atâtă grijă, îmi zise: De punctul acela atörnă ceriul și întréga natură.

43. Privește cercul, care-i stă mai apöpe, și află că el se învirtește așa de iute prin aprinsa-i iubire care-l pörta.

Ear' eu atunci: De-ar fi în lume astfel așezată ordinea, precum o vöđ într'aceste cercuri, cu totul m'ar fi mulțămît ceea-ce am înaintea ochilor.

49. Dar' în lumea celor vöđute vibrațiunile s'arată cu atâtă mai divine cu cât ele stau mai departe de centru.

52. De aceea fă să aibă sfirșit dorința mea într'acest minunat templu al ingerilor, care ca margini are numai iubirea și lumina.

55. Și spune-mi, ca să știu de ce prototipul nu se mișcă într'acelaș fel cu tipul, căci eu în mine-mi acestea le cântăresc de geaba.

58. Dacă degetele tale nu sunt de ajuns, ca să deslegi asemenea nod, asta nu e de mirare, căci el este așa de strins în cât l'au lăsat necercetat.

61. Așa vorbi stăpăna mea, și continuă apoi: De vrei să fi săturat, ascultă-mé și judecă și însuși ce-ți voui spune, încordând sufletul tēu pentru primire.

64. Sferele corpurilor sunt acum largi, acum strimte, fie-care după multul ori puținul acelei puteri, care străbate prin töte părțile lor.

67. Prin bunătate mai mare s'ajunge la mai mare mântuire, ear' mântuirea mai mare cuprinde un corp mai mare, când töte părțile sale sunt asemeni de perfecte.

70. De aceea și acesta, care pörta cu sine întregul univers pe cât se întinde în spațuri, corespunde cercului care cuprinde suprema iubire și înțelepciune.

73. Și deci, dacă tu măsoari puterea și nu formele materiei, cari îți par rotunde, o să cunoști raportul cel vrednic de mirare.

76. Între mare și mai mult, între mic și mai puțin, în fie-care cerc, potrivit puterii sale.

79. Ca și când vöđduhul se înseninéază și lucește la suflarea lină a lui Boreas.

82. Căci dispäre și se curăță céța, care l'întuneca mai nainte, și astfel ceriul ride cu töta frumșeta cetelor sale.

85. Așa am făcut și eu de când mi-a dat stăpăna clarul ei răspuns, și de când am vöđut strălucind adevérul, ca o stea pe ceriu.

88. Și după-ce apoi s'a oprit cuvéntul ei, schinteile ce să-riau din acele cercuri păreau strălucirea orbitöre a ferului topit.

91. Și ca focul întreg făcea fie-care schintee, și numărul acestora se înmăia mai mult ca duplul cuadratelor de la șah.²⁾

94. Îmne de laudă am aüdit, cântând din cor în cor, punctului fix, care a ținut, ține și va ținé pe fie-care la locul său.

97. Dar' ea, care cetea în sufletul meu îndoiala, zise: Cercurile prime ți-au arétat pe Serafimi și Cheruvimi.

100. Aceștia urmăzá așa bucuos legăturilor iubirii, ca — întru cât numai e cu puțință — să devină asemenea cu punctul; și puțința e dată după măsura privirii.

103. Tronuri ale feței Domnului se numesc valurile de iubire, cari șerpuesc în jurul aceloră și încheie primele trei cete.

106. Și să știu, că gustă atâtă plăcere, cât se cufundă privirea lor în adevér, care ofere fie-cărui spirit liniște.

109. Deci poți vedea, că pe actul privirii (uitării) se baséază fericirea, nu pe cel al iubirii, carea numai însoțește pe cea dintăiu.

112. Cât de adăncă să fie privirea (uitarea), atărna de la merit și acesta se baséază pe grație și bunăvöintă și așa din tréptă 'n tréptă.

115. Ceealaltă tréime, ... cânta mereu Osana ca un cântec de primăvară, care răsună într'un terțet melodic, cântat de trei coruri vesele, pe cari le compun.

121. În acésta ierarhie sunt cele trei cete, numite Domni, Puteri și Stăpâni.

124. Apoi se înșiră 'n horă cercuală lângă cele din urmă mai întâiu Incepătoriile, apoi Archangelii și în urmă Ingerii.

127. Töte aceste coruri cerești privesc în sus, și cântând produc efect în jos; spre Dzeu sunt atrași toți.

130. Cu așa dor s'a îndreptat Dionisiu³⁾ spre privirea acestor cete, în cât și el, ca și mine, le-a deschilinit și numit.

¹⁾ Cele 9 cercuri servesc spre indicarea celor 9 cete ingeresti ce se descriu de la v. 97.

²⁾ Alusie la prețul ce l'a cerut inventatorul șahului, la istoria grăunțelor de grân. A cerut pentru fie-care câmp quadratic încodată atâtea, ca pentru cel anterior; și iasă o sumă uriașă (mai mult ca 18 triliöne).

³⁾ Areopagita. Vöđi și ap. Pavel: Efeseni I. 21; Coloseni I. 16 și II, 10; I Petru III, 22.

Un tânăr român se aplică imediat ca

practicant

în Librăria tipografiei archidiece-sane pe lângă condițiuni favorabile.

Preferiți sunt cei cari au absolvat gimnasiul inferior.

Unicul mijloc de dinți, lipsit de aciduri, probat și recomandat de profesori și medici, este veritabila apă de gură și dinți

anaterin

a dentistului de curte c. și r. Dr. I. G. Popp, Viena XIII/6, contra tuturor durerilor de dinți și de gură, numai în sticla de mai sus, cu cor. 2-80, 2- și 1-.

Crema de dinți, în tuburi, lipsită de săpun! dăunător, à 60 fileri, conservă gura, dinții și gingiile într-adever întotdeauna frumoși, sănătoși, fără miros și dureri.

Pasta de dinți anaterin în păhar cor. 1-40, în pachet 70 fil., prav de dinți cor. 1-26, plombă de dinți 2 cor., săpun de bucurie 60 fil.

Se capătă în farmacia, drogerii, prăvălii mai alese, cum și în depositul principal Carl Moscher, drogerie în Sibiu, și la A. W. Lingner, farmacist în Sighișoara. (18 c) 5-17.

Epilepsia.

Cine suferă de epilepsie (nevoie), convulsii și de alte morburii nervoase, se ceară broșura asupra acestora. Se capătă gratis și franco prin priv. Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M. (90) 4-52

Indispensabil damelor

Frumuseța

Cel mai bun cosmetic

femeiească

pote fi câștigată, potențată și menținută prin eminentul preparat chimic curat, ce nu conține nici mercuriu nici plumb, deci cu totul nesticăcios și neunsuros

CREMA MARGIT

a lui FÖLDES

Scutită prin lege.

Acastă universal renumită pomadă de obraz delată după câteva zile pistruiete, petele de ficat, jăbrutele, carii de piele și alte necurătenii de piele, netezește sbărcelele, crețele, semnele de vârstă și dă obrazului color albă, lucie și fină.

Prețul: borcanul mic 1 cor., mare 2 cor., Pudra Margit 1 cor. 20 fil., Săpunul Margit 70 fil., Pasta de dinți Margit 1 cor., Apa de obraz Margit 1 cor.

Cu ramburs sau pe lângă trimiterea înainte a prețului trimite producătorul:

K. de FÖLDES, farm., Arad.

Se capătă în farmacia, drogerii și parfumerii. Deposit principal în Sibiu: farmacistii C. Müller și I. C.

Molnar, G. Melzer, săpunari, E. Rumler, și Parfumeria Melzer.

Falsifica-torii se urmăresc

Efect grabnic miraculos

(51 c) 3-5

Fabrica de mașini și motore ces. reg. priv. Brauner & Klasek's Nachfolger

ING. EMIL PLEWA, VIENA.

Representanță generală și deposit:

B. Dénes, Budapesta, VI., Váci körút 61.

MOTORE 2-20 HP de vapor, gas, benzin, petrolin.

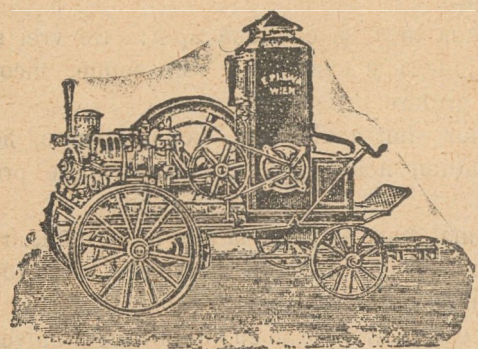
Locomobile de petrolin 2-25 HP.

Instalații pentru estragerea gasului 2-3

fil. spese de exploatare pentru fiecare HP și oră.

Stilul cel mai modern. — Cea mai bună și mai eficientă putere de exploatare. — Cel mai eficient izvor de cumpărare. — Plăți favorabile.

Preț-curent gratis și franco. — Reprezentanți soliți din provincie se acceptă. (9) 18-20

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

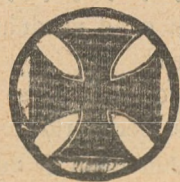
nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, înțepături de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftii de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma, podagră, ischiuș, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lumii cari prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deore-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani. [2] 77

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă. [39] 11

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țără și strălăitate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadasz 42/V colțul strada Kálmán.

Am onóre a aduce la cunoștința onoratului public român din loc și jur, că mi-am mutat

Prăvălia de manufactură

din piața mică nr. 2, tot în piața mică nr. 11 în dosul păpușarilor.

Deore-ce aci plătesc chirie pentru localul prăvăliei cu 1600 corone anual mai puțin, mă aflu în plăcută poziție a pute servi cu prețuri și mai efține, și mi-am propus, ca — dacă Dumnezeu îmi va ajuta — în cel mai scurt timp să-mi asortez depositul cu tot felul de mărfuri țărănești, precum bumbac, pînă, lănică, arniciu, țesături, mai multe soiuri de pânză, cum și carpe de pînă, etc.

Pentru inteligență ofer depositul meu bine asortat în cămăși de chiffon, creton, Oxford și Trico, apoi ismene, gulere, manchetă, cravate, cuverture de lână și bumbac, plapome în creton, ruș, satin cu vata umplute, ploiere, cămăși de dame, camisole, fuste, cretonuri, pergaturi, barcheturi, stoffe de pînă, și toate căptușelile recerute la efectuarea hainelor de dame și bărbați, cum și alți o mii aici neamintiți articli. O mică probă ajunge ca să se convingă ori-cine despre efținătatea și soliditatea prăvăliei mele. [39] 11

Rugând onoratul public românesc pentru binevoitoriul seu sprigin

cu totă stima

Aurel Popescu.

Cătră America.

Mare moderare a prețului. Prețul călătoriei de la Viena la New-York preste Rotterdam împreună cu nutrimēt 155 corone. [101] 2-10

Călătorilor la America le stă liber a-și alege drumul de călătorie. Pentru cuprinderea locului trebuie să se dea arvună de 20 corone.

Linia Olandia—America

Viena IV. Wiedenergürtel nr. 16.

? Pentru-ce?

este numit

GAEDICKE

cea mai mare

colectă de noroc?

Pentru-că acolo s'au plătit cele mai multe câștiguri principale.

Pentru-că premia de .	602.000	corone
Pentru-că de trei-ori .	400.000	„
Pentru-că de trei-ori .	100.000	„
Pentru-că odată	70.000	„
Pentru-că de patru-ori	60.000	„
Pentru-că de trei-ori .	30.000	„
Pentru-că de cinci-ori	25.000	„
Pentru-că de zece-ori	20.000	„

(88) 11-12

acolo s'au câștigat, și

Pentru-că nici o colectă nu pôte dovedi astfel de rezultate uriașe.

Cine voește deci să dobândescă un câștig principal, să se grăbescă a comanda cu asignațiune ori pe lângă ramburs losuri pentru prima clasă a XIV. loterie de clasă r. ung. priv., care se începe deja în

17 și 18 Mai

Intreg	jumătate	pătrar	optime de los
12	6	3	1½ corone

de la casa de bancă și cea mai mare colectă de noroc din Ungaria

A. GAEDICKE

Budapesta, Kossuth-Lajos-utca nr. 11.

Șecuri postali pentru trimiterea scutită de porto a banilor — gratis și franco

Scrisore de comandă. A se taia!

Dlul A. GAEDICKE, Budapesta

Vă rog a'mi trimite losuri originale, clasa I., ale loteriei de clasă reg. ung. priv., cum și planul oficial.

Banii, cor. (sunt a se ridica prin ramburs) (sosesec cu asignațiune postală) Ce nu convine să se ștergă.

Adresa preciză